Talouden tasapainotusohjelma 2027-2031

Elinvoimajaosto 22.10.2026 § 35
1507/02.02.02/2026

Valmistelija Ora Kari, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Valtuusto päätti 8.9.2025 § 158 Kasvun ja talouden hallintaohjelmasta vuosille 2025-2034. Kunnan kasvu on ollut voimakasta kaavoituksen, palveluverkon edistämisellä ja väestömuutoksella mitattuna. Talouden hallinnassa on ollut haasteita viimeisen kahden vuoden alijäämäisen tuloksen näkökulmasta. Vuosien 2020-2025 talouden tunnusluvun mittareilla tarkasteltuna talouden puskurit ovat heikentyneet, omavaraisuus laskenut ja suhteellinen velkaantuneisuus sekä lainamäärä kasvaneet.

Toimintaympäristö ja talouden reunaehdot

Kunnan toimintaympäristö ja talouden reunaehdot ovat muuttuneet olennaisesti ensimmäisen kasvun ja talouden hallintaohjelman hyväksymisen jälkeen vuodesta 2019. Muutoksia kunnan toimintaan ovat olleet hyvinvointialueiden käynnistyminen vuonna 2023 sekä työllisyysalueiden käynnistyminen vuonna 2025. Vaikka kunnan kasvu on ollut määrällisesti ja rakenteellisesti vahvaa, kasvuun liittyvä taloudellinen kantokyky ei ole kehittynyt samassa suhteessa. Tämä ilmenee erityisesti tulorahoituksen riittämättömyytenä suhteessa investointitasoon, käyttötalouden rakenteellisina paineina sekä velkaantumisen kasvuna.

Samanaikaisesti kuntatalouteen vaikuttavat aiempaa voimakkaammin myös kansainvälisen toimintaympäristön muutokset. Geopoliittinen epävarmuus, turvallisuustilanteen kiristyminen, maailmantalouden kasvun hidastuminen, kauppapoliittiset jännitteet sekä korko- ja rahoitusmarkkinoiden vaihtelut heijastuvat Suomen talouteen investointien, työllisyyden, inflaation ja julkisen talouden kautta. Siirtyminen talouden tasapainotusohjelmaan on tarkoituksenmukaista edellä esitetyistä syistä johtuen. Toimintaympäristön tapahtumiin kunta ei pysty vaikuttamaan, mutta omiin päätöksiin, valintoihin ja toimenpiteisiin kyllä.

Talouden tasapainotus

Talouden tasapainottamista pitää rakentaa systemaattisesti tulevaisuuden epävarmuudet huomioiden. Tältä osin tematiikka, johon talouden tasapainottaminen rakentuu, on hyvin pitkälti samaa kuin aikaisemmin kasvun ja talouden hallintaohjelmassa on linjattu. Kasvun ja talouden hallintaohjelma on tarkoituksenmukaista korvata talouden tasapainotusohjelmalla.

Hyväksyessään vuoden 2026 talousarvion 10.11.2025 § 188 valtuusto päätti käynnistää valmistelut vaikutusten ennakkoarvioinnin avulla valmisteltavien rakenteellisten sopeutustoimien löytämiseksi käyttötalouden kulujen hillitsemiseksi tulevissa talousarvioissa.

Kunnanhallitus kävi 15.6.2026 § 268 lähetekeskustelun talouden tasapainotuksen periaatteista ja evästi taloushallintoa ja toimialueita jatkovalmistelun osalta. Kunnanhallitus päätti myös, että talouden tasapainotusohjelma valmistellaan hyväksyttäväksi vuoden 2027 talousarvion mukaisessa aikataulussa. Talouden tasapainotuksen

keskeiset teemat ovat: henkilöstörakenteen hallinta, tilat ja palveluverkko, investointiohjaus, tuotantotavat ja prosessit sekä tulopohja ja elinvoima.

Talouden tasapainotuksen rakenne ja painopisteet ovat:

1. henkilöstörakenteen hallittu uudistaminen eläköitymisen kautta,
2. tiloissa ja palveluverkossa,
3. investointiohjauksessa,
4. tuotantotapojen ja prosessien tehostamisessa, sekä
5. tulopohjaa tukevissa elinvoima- ja omaisuusratkaisuissa

Talouden tasapainotus tulee rakentaa valtuustokaudet ylittävinä toimenpiteinä, joiden toteutukseen on sitouduttava kaikilla päätöksenteon ja toiminnan tasoilla.

Talousjohtaja selostaa talouden tasapainotusohjelman 2027-2031 luonnosta kokouksessa.

Esittelijä

talousjohtaja Ora Kari

Päätösehdotus

Elinvoimajaosto päättää käydä lähetekeskustelun talouden tasapainotusohjelmasta ja evästää tarvittaessa tasapainotusohjelman painotuksista kunnanhallituksen 26.10.2026 kokoukseen.

Käsittely

Jäsen Emmi Koskela poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 18.48.

Päätös

Elinvoimajaosto päätti käydä lähetekeskustelun talouden tasapainotusohjelmasta.